

Väärtpaberituru seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus

§ 1. Väärtpaberituru seaduse muutmine

Väärtpaberituru seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) seaduse 16. peatükki täiendatakse 1¹. jaoga järgmises sõnastuses:

„1¹. jagu

Sooline tasakaal aktsiaemitendi juhtorganites

§ 135⁵. Jao kohaldamine

(1) Käesolevas jaos käsitatakse aktsiaemitendina Eesti äriregistrisse kantud aktsiaseltsi, kelle hääleõigusega või hääleõiguseta aktsiad on kauplemisele võetud Eesti või teise lepinguriigi reguleeritud turul.

(2) Käesolevat jagu ei kohaldata lõikes 1 nimetatud aktsiaemitendi suhtes, kellel on alla 250 töötaja ja kelle aastakäive ei ületa 50 miljonit eurot või kelle aastabilansi kogumaht ei ületa 43 miljonit eurot.

§ 135⁶. Aktsiaemitendi juhtorganite soolise tasakaalu eesmärgid

(1) Aktsiaemitendi üldkoosolek peab seadma ja aktsiaemitent saavutama ühe järgmistest eesmärkidest:

- 1) nõukogu liikmetest on alaesindatud soost liikmete osakaal vähemalt 40 protsenti;
- 2) juhatuse ja nõukogu liikmetest on alaesindatud soost liikmete osakaal kokku vähemalt 33 protsenti.

(2) Kui aktsiaemitendi eesmärgiks ei seata käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 nimetatud eesmärki, peab aktsiaemitent seadma individuaalse kvantitatiivse eesmärgi soolise tasakaalu parandamiseks juhatuses.

(3) Aktsiaemitendi nõukogu alaesindatud soost liikmetega täidetud ametikohtade arv peab olema võimalikult lähedal 40 protsendile nõukogu liikmete ametikohtade koguarvust, aga mitte ületama sellest 49 protsenti. Aktsiaemitendi nõukogu ja juhatuse alaesindatud soost liikmetega täidetud ametikohtade arv kokku peab olema võimalikult lähedal 33 protsendile nõukogu ja juhatuse liikmete ametikohtade koguarvust, aga mitte ületama sellest 49 protsenti. Juhtorganitesse alaesindatud soost liikmete valimisel tuleb lähtuda arvulistest eesmärkidest, mis on sätestatud käesoleva seaduse lisas „Alaesindatud soost liikmete arvulised eesmärgid Eestis registreeritud aktsiaemitendi juhtorganites“.

§ 135⁷. Soolise tasakaalu saavutamise vahendid

(1) Kui aktsiaemitent ei saavuta käesoleva seaduse § 135⁶ lõike 1 kohaselt seatud eesmärki, kohandab ta kandidaatide valimise menetlust juhtorganite liikmete ametikohtadele valimiseks järgmiste meetmetega:

- 1) kehtestab enne valikumenetluse algust mittediskrimineerival viisil selged neutraalselt sõnastatud ja üheselt mõistetavad kriteeriumid ja kohaldab neid kogu valikumenetluse vältel, sealhulgas vabade ametikohtade teadete koostamisel, eelvaliku tegemise ja kandidaatide loetelude koostamisel ning valikukogumi koostamisel;
- 2) valib kandidaadid, võttes aluseks iga kandidaadi kvalifikatsiooni võrdlevat hinnangut.

(2) Kui üldkoosolek või asjakohasel juhul aktsiaemitendi nõukogu valib juhtorgani liikmekandidaatide vahel, kes on võrdselt kvalifitseeritud nii sobivuse, pädevuse kui ka ametialase suutlikkuse poolest, peab üldkoosolek või asjakohasel juhul aktsiaemitendi nõukogu eelistama alaesindatud soost kandidaati.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikega 2 vastuolus otsus on tühine, välja arvatud kui suurema õigusliku kaaluga põhjused, nagu muu mitmekesisuspoliitika elluviimine, millele tuginetakse objektiivse hindamise raames ja mis võtab arvesse vastassoost kandidaadi konkreetset olukorda ning mis põhineb mittediskrimineerivatel kriteeriumidel, kallutavad tulemuse teisest soost kandidaadi kasuks.

(4) Aktsiaemitent teavitab üldkoosolekut käesolevast jaost tulenevatest kohustustest ning käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud tagajärjest enne käesoleva paragrahvi lõike 2 kohase otsuse tegemist.

(5) Aktsiaemitent peab kandidaadile, keda kaaluti juhtorgani liikme ametikohale valimiseks kandidaatide valiku ajal, tema kirjaliku taotluse korral andma 20 tööpäeva jooksul kirjalikult järgmise teabe:

- 1) kvalifikatsiooninõuded, mille alusel valik tehti;
- 2) nimetatud kvalifikatsiooninõuete kohane kandidaatide objektiivne võrdlushinnang;
- 3) kui see on asjakohane, siis konkreetset kaalutlused, mille põhjal otsustati erandkorras kandidaadi kasuks, kes ei ole alaesindatud soost.

§ 135⁸. Jagatud tõendamiskohustus

(1) Kohtu või töövaidluskomisjoni poole pöörduv alaesindatud soost kandidaat, keda ei valitud juhtorgani liikmeks, peab avalduses esitama faktilised asjaolud, mille alusel võib eeldada, et kõnealune kandidaat oli teisest soost kandidaadiga, kes valiti juhtorgani liikme ametikohale, võrdselt kvalifitseeritud ja et aktsiaemitent on rikkunud käesoleva seaduse § 135⁷ lõikest 2 tulenevat kohustust.

(2) Aktsiaemitent, kelle vastu on avaldus esitatud, peab menetluses tõendama, et ta ei ole rikkunud käesoleva seaduse § 135⁷ lõikest 2 tulenevat kohustust. Kui aktsiaemitent keeldub tõendamisest, võrdsustatakse keeldumine käesoleva seaduse § 135⁷ lõikest 2 tuleneva kohustuse rikkumise omaksvõtuga.

(3) Jagatud tõendamiskohustust ei kohaldata halduskohtu- ja kriminaalmenetluses.

§ 135⁹. Aktsiaemitendi juhtorganite soolise tasakaalu aruandlus

(1) Aktsiaemitent esitab Finantsinspeksioonile ja avaldab kergesti ligipääsetavas vormis oma veebilehel kord aastas järgmise teabe:

- 1) juhtkonna ja nõukogu sooline koosseis, eristades andmeid juhtorganite lõikes;
- 2) teave selle kohta, milline käesoleva seaduse § 135⁶ lõikes 1 nimetatud eesmärk seati, ja ülevaade meetmetest, mis on võetud seatud eesmärgi saavutamiseks;
- 3) asjakohasel juhul ülevaade meetmetest, mis on võetud käesoleva seaduse § 135⁶ lõike 2 kohaselt seatud eesmärgi saavutamiseks.

(2) Kui aktsiaemitent ei saavuta käesoleva seaduse § 135⁶ lõikes 1 ega asjakohasel juhul § 135⁶ lõikes 2 seatud eesmärgi, peab aktsiaemitent käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teabele lisama põhjenduse eesmärkide saavutamata jätmise kohta ja põhjalikult kirjeldama meetmeid, mida aktsiaemitent on nimetatud eesmärkide saavutamiseks juba võtnud või kavatseb võtta.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 ja asjakohasel juhul lõikes 2 nimetatud teabe aruandeperiood on aasta. Teave esitatakse ühe kuu jooksul pärast aruandeperioodi lõppu. Kui see on asjakohane, lisatakse käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud teave ka ühingujuhtimise aruandesse kooskõlas direktiiviga 2013/34/EL.

(4) Aktsiaemitendid kantakse Finantsinspeksiooni seaduse § 53 lõike 5 alusel Finantsinspeksiooni veebilehel asuvasse aktsiaemitentide soolise tasakaalu nimekirja, millele lisatakse märged, kas aktsiaemitent täidab käesoleva seaduse § 135⁶ lõikes 1 sätestatud eesmärki või mitte.“;

2) paragrahv 237⁸⁹ tunnistatakse kehtetuks;

3) seadust täiendatakse §-dega 237⁹⁰ ja 237⁹¹ järgmises sõnastuses:

„§ 237⁹⁰. Soolise tasakaalu parandamiseks individuaalsete kvantitatiivsete eesmärkide seadmise kohustuse rikkumine

(1) Käesoleva seaduse § 135⁶ lõike 2 kohase individuaalse kvantitatiivse eesmärgi seadmise kohustuse rikkumise eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 237⁹¹. Soolise tasakaalu saavutamise vahenditega või soolise tasakaalu aruandlusega seotud kohustuste rikkumine

(1) Käesoleva seaduse §-s 135⁷ lõigetes 1, 4 ja 5 või § 135⁹ lõigetes 1–3 sätestatud kohustuste rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.“;

4) paragrahv 262² muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„262². Menetlus

- (1) Käesolevas peatükis nimetatud väärtegade kohtuväline menetleja on inspeksioon.
- (2) Käesolevas peatükis sätestatud väärtegade aegumistähtaeg on kolm aastat.“;

5) seadust täiendatakse §-ga 272⁹ järgmises sõnastuses:

„§ 272⁹. Aktsiaemitendi soolise tasakaalu eesmärkide saavutamine

Aktsiaemitent peab oma tegevuse kooskõlla viima käesoleva seaduse §-s 135⁶ sätestatuga hiljemalt 2026. aasta 30. juuniks.“;

6) seaduse 16. peatüki 1¹. jagu ning §-d 237⁹⁰ ja 237⁹¹ tunnistatakse kehtetuks;

7) seaduse normitehnilist märkust täiendatakse tekstiosaga „Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2022/2381, milles käsitletakse soolise tasakaalu parandamist börsil noteeritud äriühingute juhtkonna liikmete seas ja sellega seotud meetmeid (ELT L 315, 07.12.2022, lk 44–59)“;

8) seaduse normitehnilisest märkusest jäetakse välja tekstiosa „Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2022/2381, milles käsitletakse soolise tasakaalu parandamist börsil noteeritud äriühingute juhtkonna liikmete seas ja sellega seotud meetmeid (ELT L 315, 07.12.2022, lk 44–59)“ .

§ 2. Finantsinspektsiooni seaduse muutmise

Finantsinspektsiooni seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 53 täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

„(5) Finantsinspektsioon avalikustab oma veebilehel andmed Eesti aktsiaemitentide juhtorganite soolise tasakaalu kohta vastavalt väärpaberituru seaduses sätestatule.“;

2) paragrahvi 53 lõige 5 tunnistatakse kehtetuks;

3) seaduse normitehnilist märkust täiendatakse tekstiosaga „Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2022/2381, milles käsitletakse soolise tasakaalu parandamist börsil noteeritud äriühingute juhtkonna liikmete seas ja sellega seotud meetmeid (ELT L 315, 07.12.2022, lk 44–59)“.

4) seaduse normitehnilisest märkusest jäetakse välja tekstiosa „Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2022/2381, milles käsitletakse soolise tasakaalu parandamist börsil noteeritud äriühingute juhtkonna liikmete seas ja sellega seotud meetmeid (ELT L 315, 07.12.2022, lk 44–59)“.

§ 3. Riigivaraseaduse muutmise

Riigivaraseaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 80¹ lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud ettepanekute tegemisel peab nimetamiskomitee arvestama:

1) käesoleva seaduse §-s 80 sätestatud nõukogu liikme kandidaatidele esitatavaid nõudeid;

2) riigi otsustusõigusega äriühingute juhtorganite soolise tasakaalu eesmärki ning nõudeid, et kolme liikmega nõukogudes oleks alaesindatud soost liikmete osakaal vähemalt üks kolmandik ning nelja ja enama liikmega nõukogudes vähemalt kaks viiendikku.“;

2) seadust täiendatakse §-ga 108⁴ järgmises sõnastuses:

„§ 108⁴. Soolise tasakaalu saavutamine riigi osalusega äriühingute nõukogudes

Käesoleva seaduse § 80¹ lõike 3 punktis 2 sätestatud eesmärk tuleb saavutada kolme aasta jooksul arvates käesoleva seaduse § 80¹ lõike 3 jõustumisest.“.

§ 4. Võrdse kohtlemise seaduse muutmine

Võrdse kohtlemise seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 16 täiendatakse punktiga 10 järgmises sõnastuses:

„10) edendab, analüüsib, seirab ja toetab soolist tasakaalu reguleeritud väärtpaberiturul kaubeldava hääleõigust andva aktsia emitentide nõukogudes ja juhatustes.“;

2) paragrahvi 16 punkt 10 tunnistatakse kehtetuks;

3) seaduse normitehnilist märkust täiendatakse tekstiosaga „Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2022/2381, milles käsitletakse soolise tasakaalu parandamist börsil noteeritud äriühingute juhtkonna liikmete seas ja sellega seotud meetmeid (ELT L 315, 07.12.2022, lk 44–59)“.

4) seaduse normitehnilisest märkusest jäetakse välja tekstiosa „Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2022/2381, milles käsitletakse soolise tasakaalu parandamist börsil noteeritud äriühingute juhtkonna liikmete seas ja sellega seotud meetmeid (ELT L 315, 07.12.2022, lk 44–59)“.

§ 5. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub 2024. aasta 28. detsembril.

(2) Käesoleva seaduse § 1 punktid 6 ja 8, § 2 punktid 2 ja 4 ning § 4 punktid 2 ja 4 jõustuvad 2038. aasta 31. detsembril.

Lauri Hussar
Riigikogu esimees

Tallinn2024

Lisa. Alaesindatud soost liikmete arvulised eesmärgid Eestis registreeritud aktsiaemitendi juhtorganites

Algatab Vabariigi Valitsus 2024

(allkirjastatud digitaalselt)

Alaesindatud soost liikmete arvilised eesmärgid Eestis registreeritud aktsiaemitendi juhtorganites

Ametikohtade arv juhtorganis	Alaesindatud soost liikmete miinimumarv nõukogus 40% eesmärgi saavutamiseks	Alaesindatud soost liikmete miinimumarv nõukogus ja juhatuses 33% eesmärgi saavutamiseks
1	-	-
2	-	-
3	1 (33,3%)	1 (33,3%)
4	1 (25%)	1 (25%)
5	2 (40%)	2 (40%)
6	2 (33,3%)	2 (33,3%)
7	3 (42,9%)	2 (28,6%)
8	3 (37,5%)	3 (37,5%)
9	4 (44,4%)	3 (33,3%)
10	4 (40%)	3 (30%)
11	4 (36,4%)	4 (36,4%)
12	5 (41,7%)	4 (33,3%)
13	5 (38,4%)	4 (30,8%)
14	6 (42,9%)	5 (35,7%)
15	6 (40%)	5 (33,3%)
16	6 (37,5%)	5 (31,3%)
17	7 (41,2%)	6 (35,3%)
18	7 (38,9%)	6 (33,3%)
19	8 (42,1%)	6 (31,6%)
20	8 (40%)	7 (35%)
21	8 (38,1%)	7 (33,3%)
22	9 (40,1%)	7 (31,8%)
23	9 (39,1%)	8 (34,8%)
24	10 (41,7%)	8 (33,3%)

25	10 (40%)	8 (32%)
26	10 (38,5%)	9 (34,6%)
27	11 (40,7%)	9 (33,3%)
28	11 (39,3%)	9 (32,1%)
29	12 (41,4%)	10 (34,5%)
30	12 (40%)	10 (33,3%)